

Poročilo o pojavu škodljivih dejavnikov žive in nežive narave v gozdu

Nivo: Nivo GGO BLED, za obdobje 01.01.2020 do 31.12.2020, status zapisov: vsi statusi

Bolezni

Škodljiv dejavnik	Poškodovana vrsta rastline	Čas pojava	Kraj pojava	Pov. ODP* (ha)	Pov. VG* (ha)	Vol. ODP* (m ³)	Vol. VG* (m ³)	Intenziteta	Trend	Ukrepi
<i>Armillaria</i> (mraznica, štorovka)	<i>Abies alba</i>	1, 2, 6, 7, 8, 9, 10, 11	GGE BLED, GGE BOHINJ, GGE JELOVICA, GGE JESENICE, GGE MEŽAKLA, GGE NOTRANJI BOHINJ, GGE RADOVLJICA-DESNI BREG SAVE	24,53		572,98		slaba	miruje	Sanitarni posek: 711,97 m ³
<i>Armillaria</i> (mraznica, štorovka)	<i>Acer pseudoplatanus</i>	3, 6	GGE JESENICE	0,29		5,77		slaba		Sanitarni posek: 5,14 m ³
<i>Armillaria</i> (mraznica, štorovka)	<i>Alnus glutinosa</i>	avgust	GGE JESENICE	0,31		1,07		slaba		Sanitarni posek: 1,07 m ³
<i>Armillaria</i> (mraznica, štorovka)	<i>Betula pendula</i>	7, 8, 10	GGE JESENICE	0,61		2,24		slaba		Sanitarni posek: 2,86 m ³
<i>Armillaria</i> (mraznica, štorovka)	<i>Fagus sylvatica</i>	2, 3, 4, 6, 7, 8, 9	GGE BOHINJ, GGE JESENICE	0,96		63,64		slaba		Sanitarni posek: 61,41 m ³
<i>Armillaria</i> (mraznica, štorovka)	<i>Fraxinus excelsior</i>	maj do julij	GGE BLED, GGE BOHINJ, GGE MEŽAKLA, GGE NOTRANJI BOHINJ	7,37		14,80		slaba		Sanitarni posek: 22,79 m ³
<i>Armillaria</i> (mraznica, štorovka)	<i>Larix decidua</i>	4, 5, 7, 8, 10, 11	GGE BLED, GGE JESENICE, GGE MEŽAKLA	1,06		14,89		slaba		Sanitarni posek: 14,57 m ³
<i>Armillaria</i> (mraznica, štorovka)	<i>Ostrya carpinifolia</i>	maj	GGE BLED	2,23		2,05		slaba		Sanitarni posek: 2,05 m ³
<i>Armillaria</i> (mraznica, štorovka)	<i>Picea abies</i>	2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 11	GGE BLED, GGE BOHINJ, GGE JELOVICA, GGE MEŽAKLA, GGE RADOVLJICA-DESNI BREG SAVE, GGE RADOVLJICA-LEVI BREG SAVE	1,36		175,76		slaba	miruje	Sanitarni posek: 187,03 m ³
<i>Armillaria</i> (mraznica, štorovka)	<i>Pinus sylvestris</i>	4, 10	GGE BLED, GGE JESENICE	0,21		6,07		slaba		Sanitarni posek: 7,41 m ³
<i>Armillaria</i> (mraznica, štorovka)	<i>Populus tremula</i>	avgust	GGE JESENICE	10,01		1,18		zelo močna		Sanitarni posek: 1,18 m ³
<i>Armillaria</i> (mraznica, štorovka)	<i>Quercus petraea</i>	marec do april	GGE BLED, GGE JESENICE	1,25		11,44		slaba		Sanitarni posek: 1,12 m ³
<i>Armillaria</i> (mraznica, štorovka)	<i>Sorbus aria</i>	7, 9	GGE BOHINJ, GGE JESENICE	0,36		1,89		slaba		Sanitarni posek: 1,89 m ³

Škodljiv dejavnik	Poškodovana vrsta rastline	Čas pojava	Kraj pojava	Pov. ODP* (ha)	Pov. VG* (ha)	Vol. ODP* (m ³)	Vol. VG* (m ³)	Intenziteta	Trend	Ukrepi
<i>Armillaria</i> (mraznica, štorovka)	<i>Sorbus aucuparia</i>	julij	GGE BOHINJ	0,12		0,30		slaba		Sanitarni posek: 0,30 m ³
<i>Armillaria</i> (mraznica, štorovka)	<i>Ulmus glabra</i>	1, 4, 5	GGE BLED	15,15		25,86		slaba		Sanitarni posek: 24,59 m ³
<i>Chrysomyxa rhododendri</i> (slečeva rja)	<i>Picea abies</i>	julij do september	GGE KRANJSKA GORA		30,00		0,00	slaba	miruje	
<i>Cryphonectria parasitica</i> (kostanjev rak)	<i>Castanea sativa</i>	1, 2, 3, 8, 11	GGE JESENICE, GGE RADOVLJICA-DESNI BREG SAVE, GGE RADOVLJICA-LEVI BREG SAVE	2,46		50,99		slaba	miruje	Sanitarni posek: 71,63 m ³
<i>Diplodia pinea</i> (sušica najmlajših borovih poganjkov)	<i>Pinus nigra</i>	november	GGE NOTRANJI BOHINJ		0,01		0,00	slaba	pada	
<i>Eutypella parasitica</i> (javorov rak)	<i>Acer</i>	marec	GGE RADOVLJICA-LEVI BREG SAVE		0,01		0,00	neznana	miruje	
<i>Eutypella parasitica</i> (javorov rak)	<i>Acer pseudoplatanus</i>	februar	GGE RADOVLJICA-LEVI BREG SAVE	0,07		0,88		slaba		
<i>Heterobasidion</i> (rdeča trohnoaba)	<i>Abies alba</i>	junij do julij	GGE MEŽAKLA	0,05		1,45		slaba	pada	Sanitarni posek: 1,45 m ³
<i>Heterobasidion</i> (rdeča trohnoaba)	<i>Larix decidua</i>	4, 7, 8, 10	GGE JESENICE	1,28		13,00		slaba		Sanitarni posek: 8,88 m ³
<i>Heterobasidion</i> (rdeča trohnoaba)	<i>Picea abies</i>	celo leto	GGE BLED, GGE BOHINJ, GGE JELOVICA, GGE JESENICE, GGE KRANJSKA GORA, GGE MEŽAKLA, GGE NOTRANJI BOHINJ, GGE POKLJUKA, GGE RADOVLJICA-DESNI BREG SAVE, GGE RADOVLJICA-LEVI BREG SAVE	6,05		1.314,78		slaba	miruje	Sanitarni posek: 1.357,04 m ³
<i>Hymenoscyphus fraxineus</i> (jesenov ožig)	<i>Fraxinus excelsior</i>	celo leto	GGE BLED, GGE BOHINJ, GGE JESENICE, GGE KRANJSKA GORA, GGE NOTRANJI BOHINJ, GGE RADOVLJICA-DESNI BREG SAVE, GGE RADOVLJICA-LEVI BREG SAVE	128,08	22,00	580,26	0,00	slaba	narašča	Sanitarni posek: 520,30 m ³
<i>Melampsorella caryophyllacearum</i> (jelov metličasti rak)	<i>Abies alba</i>	december	GGE RADOVLJICA-DESNI BREG SAVE	0,96		10,63		slaba	narašča	Sanitarni posek: 0,88 m ³
Ophiostoma ulmi & o. novo-ulmi (odmiranje brestov holandska brestova bolezen)	<i>Ulmus glabra</i>	1, 2, 3, 5, 6, 8	GGE KRANJSKA GORA, GGE MEŽAKLA, GGE RADOVLJICA-LEVI BREG SAVE	8,51	0,03	27,23	0,00	srednja	narašča	Sanitarni posek: 40,57 m ³
<i>Phytophthora</i> (fitoftora)	<i>Fagus sylvatica</i>	avgust do september	GGE BOHINJ	0,19		6,84		slaba		Sanitarni posek: 2,28 m ³
<i>Phytophthora</i> (fitoftora)	<i>Fraxinus excelsior</i>	februar	GGE ŽIROVNICA	1,06		9,64		slaba		Sanitarni posek: 9,64 m ³

Žuželke

Škodljiv dejavnik	Poškodovana vrsta rastline	Čas pojava	Kraj pojava	Pov. ODP* (ha)	Pov. VG* (ha)	Vol. ODP* (m ³)	Vol. VG* (m ³)	Intenziteta	Trend	Ukrepi
<i>Cryphalus piceae</i> (zrnati jelov lubadar)	<i>Abies alba</i>	september	GGE BLED	0,29		4,08		slaba		Sanitarni posek: 4,08 m ³
<i>Dendroctonus micans</i> (orjaški smrekov ličar)	<i>Picea abies</i>	september	GGE POKLJUKA		0,00		5,00	neznana	miruje	
<i>Ips sexdentatus</i> (dvanajsterozobi borov lubadar)	<i>Pinus sylvestris</i>	maj	GGE KRANJSKA GORA	0,79		3,58		slaba		Sanitarni posek: 3,58 m ³
<i>Ips typographus</i> (osmerozobi smrekov lubadar)	<i>Abies alba</i>	oktober	GGE BOHINJ	0,03		1,30		slaba	pada	Sanitarni posek: 18,12 m ³
<i>Ips typographus</i> (osmerozobi smrekov lubadar)	<i>Picea abies</i>	celo leto	celo GGO	1.042,20		186.480,50		slaba	miruje	Sanitarni posek: 227.918,01 m ³
<i>Leperesinus fraxini</i> (pisani jesenov ličar)	<i>Fraxinus excelsior</i>	3, 7, 8, 9	GGE JESENICE, GGE RADOVLJICA-DESNI BREG SAVE	1,53	1,00	8,06	0,00	slaba	narašča	Sanitarni posek: 8,06 m ³
<i>Lymantria dispar</i> (gobar)	<i>Fagus sylvatica</i>	2, 4, 9	GGE BOHINJ, GGE MEŽAKLA	0,13		11,27		slaba		Sanitarni posek: 11,27 m ³
<i>Pissodes harcyniae</i> (smrekov rilčkar)	<i>Picea abies</i>	maj do julij	GGE BOHINJ		2,00		0,00	srednja	narašča	Opazovanje: 2,00 ur
<i>Pityogenes chalcographus</i> (šesterozobi smrekov lubadar)	<i>Picea abies</i>	3, 8	GGE JELOVICA, GGE RADOVLJICA-DESNI BREG SAVE	0,02		7,95		slaba	pada	Sanitarni posek: 466,91 m ³
<i>Pityokteines curvidens</i> (krivozobi jelov lubadar)	<i>Abies alba</i>	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11	GGE BLED, GGE BOHINJ, GGE RADOVLJICA-DESNI BREG SAVE	6,00		107,99		slaba	miruje	Sanitarni posek: 168,21 m ³
<i>Pityokteines curvidens</i> (krivozobi jelov lubadar)	<i>Picea abies</i>	januar do november	GGE BLED, GGE BOHINJ, GGE JELOVICA, GGE JESENICE, GGE MEŽAKLA, GGE RADOVLJICA-DESNI BREG SAVE	11,00		1.434,25		slaba	miruje	Sanitarni posek: 1.329,63 m ³
<i>Pityokteines spinidens</i> (ostrozobi jelov lubadar)	<i>Abies alba</i>	7, 9	GGE BLED, GGE POKLJUKA	0,00		3,30		slaba		Sanitarni posek: 3,30 m ³
<i>Pityokteines spinidens</i> (ostrozobi jelov lubadar)	<i>Picea abies</i>	7, 10	GGE RADOVLJICA-DESNI BREG SAVE, GGE ŽIROVNICA	0,35		35,09		slaba	pada	Sanitarni posek: 21,16 m ³
<i>Taphrorychus bicolor</i> (kosmati bukov lubadar)	<i>Fagus sylvatica</i>	celo leto	GGE BOHINJ, GGE JESENICE, GGE KRANJSKA GORA		1,00		6,00	slaba	narašča	Opazovanje: 1,00 ur
<i>Tomicus piniperda</i> (veliki borov stržentar)	<i>Pinus</i>	julij do oktober	GGE KRANJSKA GORA		0,20		0,00	slaba	miruje	

Druge živali

Škodljiv dejavnik	Poškodovana vrsta rastline	Čas pojava	Kraj pojava	Pov. ODP* (ha)	Pov. VG* (ha)	Vol. ODP* (m ³)	Vol. VG* (m ³)	Intenziteta	Trend	Ukrepi
<i>Cervus elaphus</i> (navadni jelen, rdeči jelen)	<i>Picea abies</i>	3, 6, 10, 11	GGE BLED, GGE JELOVICA, GGE MEŽAKLA	0,14		37,29		slaba	pada	Sanitarni posek: 37,29 m ³
Rodentia (glodavci) (glodavci)	<i>Fagus sylvatica</i>	junij	GGE BOHINJ	0,19		9,71		slaba		Sanitarni posek: 9,71 m ³

Škodljiv dejavnik	Poškodovana vrsta rastline	Čas pojava	Kraj pojava	Pov. ODP* (ha)	Pov. VG* (ha)	Vol. ODP* (m ³)	Vol. VG* (m ³)	Intenziteta	Trend	Ukrepi
Rodentia (glodavci) (glodavci)	<i>Larix decidua</i>	junij	GGE NOTRANJI BOHINJ	0,15		2,52		slaba		Sanitarni posek: 2,52 m ³
Rodentia (glodavci) (glodavci)	<i>Salix</i>	junij	GGE BOHINJ	0,18		0,30		slaba		Sanitarni posek: 0,30 m ³

Abiotski dejavniki

Škodljiv dejavnik	Poškodovana vrsta rastline	Čas pojava	Kraj pojava	Pov. ODP* (ha)	Pov. VG* (ha)	Vol. ODP* (m ³)	Vol. VG* (m ³)	Intenziteta	Trend	Ukrepi
Mehanska poškodba (mehanske poškodbe skorje)	Iglavci	celo leto	celo GGO	38,36		2.533,88		slaba	miruje	Sanitarni posek: 2.554,98 m ³
Mehanska poškodba (mehanske poškodbe skorje)	Listavci	celo leto	GGE BLED, GGE BOHINJ, GGE JELOVICA, GGE JESENICE, GGE KRANJSKA GORA, GGE MEŽAKLA, GGE NOTRANJI BOHINJ, GGE POKLJUKA, GGE RADOVLJICA-DESNi BREG SAVE, GGE ŽIROVNICA	64,39		1.174,91		slaba	miruje	Sanitarni posek: 1.433,85 m ³
Plaz (plaz)	Iglavci	1, 2, 3, 4, 5, 7	GGE BLED, GGE JESENICE, GGE KRANJSKA GORA, GGE RADOVLJICA-LEVI BREG SAVE, GGE ŽIROVNICA	32,29		1.538,91		slaba	miruje	Sanitarni posek: 1.472,77 m ³
Plaz (plaz)	Listavci	2, 3, 4, 5, 7, 8, 11	GGE BLED, GGE KRANJSKA GORA, GGE RADOVLJICA-LEVI BREG SAVE	6,68		347,47		slaba		Sanitarni posek: 299,97 m ³
Sneg (snegolom)	Iglavci	celo leto	celo GGO	40,57		1.249,24		slaba	miruje	Sanitarni posek: 1.180,01 m ³
Sneg (snegolom)	Listavci	celo leto	celo GGO	149,74		2.945,29		slaba	narašča	Sanitarni posek: 2.086,90 m ³
Strela (strela)	Iglavci	1, 2, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 11	GGE BLED, GGE JESENICE, GGE KRANJSKA GORA, GGE MEŽAKLA, GGE POKLJUKA, GGE RADOVLJICA-LEVI BREG SAVE	4,83		131,05		slaba	narašča	Sanitarni posek: 121,26 m ³
Veter (vetrolom)	Iglavci	celo leto	celo GGO	388,45		49.754,00		slaba	narašča	Sanitarni posek: 53.606,96 m ³
Veter (vetrolom)	Listavci	celo leto	celo GGO	432,87		12.072,85		slaba	narašča	Sanitarni posek: 11.465,34 m ³
Žled (žledolom)	Iglavci	januar	GGE BLED, GGE RADOVLJICA-LEVI BREG SAVE	0,06		5,72		slaba	pada	Sanitarni posek: 8,61 m ³
Žled (žledolom)	Listavci	1, 4	GGE BLED, GGE RADOVLJICA-LEVI BREG SAVE	1,86		10,13		slaba		Sanitarni posek: 34,26 m ³

Neznani vzrok poškodb

Škodljiv dejavnik	Poškodovana vrsta rastline	Čas pojava	Kraj pojava	Pov. ODP* (ha)	Pov. VG* (ha)	Vol. ODP* (m³)	Vol. VG* (m³)	Intenziteta	Trend	Ukrepi
_neznano (neznano)	<i>Abies alba</i>	celo leto	celo GGO	35,97		1.039,04		slaba	miruje	Sanitarni posek: 1.069,75 m³
_neznano (neznano)	<i>Acer pseudoplatanus</i>	1, 5, 7, 8, 10, 12	GGE BLEDE, GGE JESENICE, GGE KRANJSKA GORA, GGE NOTRANJI BOHINJ, GGE RADOVLJICA-LEVI BREG SAVE	1,95		10,87		slaba		Sanitarni posek: 3,58 m³
_neznano (neznano)	<i>Alnus glutinosa</i>	3, 5, 8, 11	GGE JESENICE, GGE RADOVLJICA-LEVI BREG SAVE	4,94		13,34		slaba		Sanitarni posek: 3,30 m³
_neznano (neznano)	<i>Alnus incana</i>	januar	GGE RADOVLJICA-LEVI BREG SAVE	0,45		2,26		slaba		Sanitarni posek: 2,55 m³
_neznano (neznano)	<i>Betula pendula</i>	2, 6, 7	GGE JELOVICA, GGE JESENICE	3,75		1,92		slaba		Sanitarni posek: 1,41 m³
_neznano (neznano)	<i>Carpinus betulus</i>	1, 3	GGE NOTRANJI BOHINJ, GGE RADOVLJICA-LEVI BREG SAVE	0,21		1,47		slaba		Sanitarni posek: 2,31 m³
_neznano (neznano)	<i>Castanea sativa</i>	julij	GGE RADOVLJICA-DESNI BREG SAVE	0,45		1,65		srednja		Sanitarni posek: 1,65 m³
_neznano (neznano)	<i>Fagus sylvatica</i>	celo leto	GGE BLEDE, GGE BOHINJ, GGE JELOVICA, GGE JESENICE, GGE KRANJSKA GORA, GGE NOTRANJI BOHINJ, GGE RADOVLJICA-DESNI BREG SAVE, GGE ŽIROVNICA	2,06		125,86		slaba	miruje	Sanitarni posek: 138,49 m³
_neznano (neznano)	<i>Fraxinus excelsior</i>	1, 3, 6, 11	GGE BLEDE, GGE KRANJSKA GORA, GGE NOTRANJI BOHINJ, GGE RADOVLJICA-DESNI BREG SAVE	4,05		15,13		slaba	pada	Sanitarni posek: 29,36 m³
_neznano (neznano)	<i>Juglans regia</i>	februar	GGE ŽIROVNICA			1,18				Sanitarni posek: 1,18 m³
_neznano (neznano)	<i>Larix decidua</i>	celo leto	GGE BLEDE, GGE BOHINJ, GGE JELOVICA, GGE JESENICE, GGE KRANJSKA GORA, GGE MEŽAKLA, GGE ŽIROVNICA	5,14		74,26		slaba	narašča	Sanitarni posek: 67,01 m³
_neznano (neznano)	mehki listavci	januar	GGE JESENICE			0,17				Sanitarni posek: 0,17 m³
_neznano (neznano)	<i>Ostrya carpinifolia</i>	1, 2, 4, 11	GGE BLEDE, GGE JELOVICA, GGE NOTRANJI BOHINJ	0,20		0,80		slaba		Sanitarni posek: 0,80 m³
_neznano (neznano)	<i>Picea abies</i>	celo leto	celo GGO	15,46		1.807,28		slaba	miruje	Sanitarni posek: 2.504,13 m³
_neznano (neznano)	<i>Pinus nigra</i>	februar	GGE BLEDE			1,65			pada	Sanitarni posek: 3,67 m³
_neznano (neznano)	<i>Pinus sylvestris</i>	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12	GGE BLEDE, GGE JELOVICA, GGE JESENICE, GGE KRANJSKA GORA, GGE RADOVLJICA-LEVI BREG SAVE, GGE ŽIROVNICA	5,66		65,10		slaba	pada	Sanitarni posek: 71,39 m³

Škodljiv dejavnik	Poškodovana vrsta rastline	Čas pojava	Kraj pojava	Pov. ODP* (ha)	Pov. VG* (ha)	Vol. ODP* (m ³)	Vol. VG* (m ³)	Intenziteta	Trend	Ukrepi
_neznano (neznano)	<i>Populus</i>	1, 7	GGE BLED, GGE NOTRANJI BOHINJ			3,32				Sanitarni posek: 3,32 m ³
_neznano (neznano)	<i>Populus tremula</i>	avgust	GGE RADOVLJICA-DESNI BREG SAVE	13,24		0,53		srednja		Sanitarni posek: 0,53 m ³
_neznano (neznano)	<i>Prunus avium</i>	avgust	GGE JESENICE	0,28		1,18		slaba		Sanitarni posek: 2,12 m ³
_neznano (neznano)	<i>Quercus</i>	2, 3, 11	GGE RADOVLJICA-LEVI BREG SAVE			7,25				Sanitarni posek: 5,24 m ³
_neznano (neznano)	<i>Quercus petraea</i>	1, 2, 3, 4, 7, 8, 10	GGE BLED, GGE JESENICE, GGE RADOVLJICA-DESNI BREG SAVE	7,11		18,72		srednja		Sanitarni posek: 6,52 m ³
_neznano (neznano)	<i>Quercus robur</i>	februar	GGE BLED			1,12			narašča	Sanitarni posek: 1,63 m ³
_neznano (neznano)	<i>Salix</i>	1, 2, 3, 6, 8	GGE BOHINJ, GGE RADOVLJICA-DESNI BREG SAVE, GGE RADOVLJICA-LEVI BREG SAVE	18,10		11,68		slaba		Sanitarni posek: 11,50 m ³
_neznano (neznano)	<i>Sorbus aria</i>	2, 6, 10	GGE JESENICE	5,95		3,06		srednja		Sanitarni posek: 2,47 m ³
_neznano (neznano)	<i>Sorbus aucuparia</i>	9, 12	GGE BOHINJ, GGE NOTRANJI BOHINJ	0,20		1,19		slaba		Sanitarni posek: 1,19 m ³
_neznano (neznano)	<i>Tilia platyphyllos</i>	1, 2, 4, 5, 6, 9	GGE BLED, GGE NOTRANJI BOHINJ, GGE RADOVLJICA-LEVI BREG SAVE	2,63		16,80		slaba	narašča	Sanitarni posek: 21,94 m ³
_neznano (neznano)	<i>Ulmus glabra</i>	2, 5, 6, 7, 8	GGE BLED, GGE JESENICE, GGE RADOVLJICA-DESNI BREG SAVE, GGE ŽIROVNICA	6,24		11,08		slaba		Sanitarni posek: 9,66 m ³

*Opomba: ODP – količina označenega drevja za posek v obdobju poročanja; VG – ocena poškodovane količine v poročilu o pojavu škodljivih dejavnikov žive in nežive narave v gozdu.

Opis:

Največja poškodovanost gozdov GGO Bled v letu 2020 je posledica prenamnožitve smrekovih podlubnikov v preteklih letih. Vrhunec gradacije podlubnikov je v večini blejskega območja minil. Največ poseka lubadark je bilo 2020 v višjih legah Fužinskih planin, na osrednjem delu Jelovice in na prisojnih pobočjih Pokljuke. Močno preseneča, kako so bili podlubniki uničujoči na 1100 – 1500 m nadmorske višine.

Priloga: BL_porocVARSTVO2020.doc

Pripravil: Papler-Lampe Vida

Datum: 10.02.2021

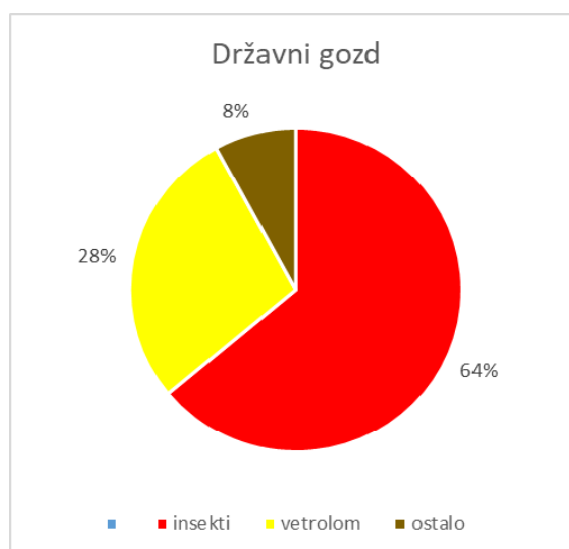
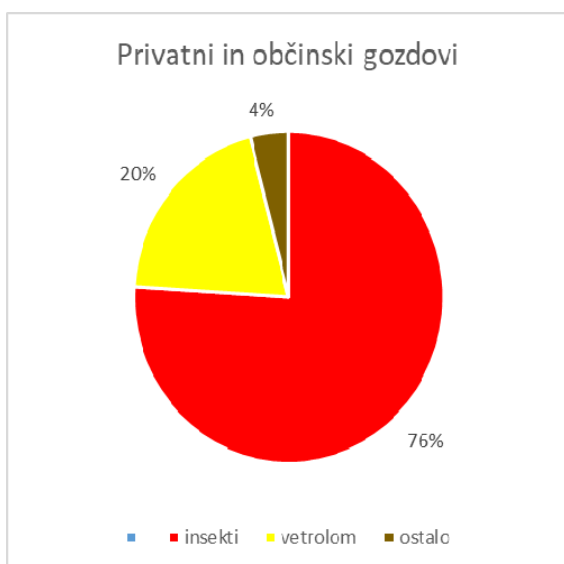
1.1 POROČILO O VARSTVU GOZDOV 2020 – GGO BLED

Stabilnost gozdnega ekosistema je odvisna od klimatskih razmer in ekstremov ter raznih zunanjih biotskih in abiotskih motenj, ki ogrožajo gozdove. Kot zunanjo motnjo, ki lahko moti funkcioniranje homeostaze gozda, štejemo tudi gozdarske ukrepe (izbor drevesnih vrst, velikopovršinskost, pogostnost in pravočasnost ukrepov). Močno stopajo v ospredje tudi podnebne spremembe – pomanjkanje padavin, naraščajoča temperatura in poudarjeni ekstremi.

Raziskave in izkušnje kažejo, da so proti zaostrenim vremenskim pogojem bolj odporni gozdovi s sonaravno sestavo drevesnih vrst ter malopovršinsko strukturirani sestoji. V ekstremni klimi gorskih gozdov so bile ujme že v preteklosti pogoste. Poudarjeni vremenski ekstremi najbolj usodno vplivajo na smreko, ki tvori veliko sestojev z izmenjano drevesno sestavo.

Vreme 2020: Januar in februar sta bila popolnoma suha, tudi v višinah brez snega. Temperature so bile okoli 0° C. V začetku februarja je močan veter podrl na območju okoli 30 000 m³. Tudi marec in april sta bila precej sušna. Maj, junij, julij so bili spremenljivi- tla so bila primerno namočena. 30. avgust-neurje z vetrolomom, ki je polomil okoli 20 000 m³. Jesen je bila lepa, prvi sneg je padel 12. oktobra in lomil nestabilne listavce. Lepo in toplo vreme do konca novembra, ko se začne sneženje. Nad 1000 m nadm višine je konec leta snega več kot 1 m, v nižini 20 cm. Blejsko jezero ni zamrznilo, je pa zaradi toplega vremena močno cvetelo.

Pomemben znak stopnje ogroženosti naših gozdov je **delež slučajnih sečenj**. V letu 2020 jih je bilo v skupni količini evidentiranega poseka (373 731 m³) še vedno kar 87%. Še enkrat se je potrdila strokovna praksa, da po abiotskih ujmah sledi gradacija podlubnikov, ki zopet generira abiotske ujme.

1.1.1 Podlubniki (230 134 bto m³)

V letu 2020 je na OE Bled posek lubadark znašal le 56 % količin poseka v letu 2019. Ugotavljamo, da se gradacija umirja.

Najpomembnejši povzročitelj gradacije je osmerozobi smrekov lubadar (*Ips typographus*), ki svoje nove generacije razvija v kambiju dreves smreke. Vitalnost slabi tudi šestzobi smrekov lubadar (*Pityogenes chalcographus*), ki se razmnožuje v vejevju in vrhačih.

Vrhunec gradacije podlubnikov je v večini blejskega območja minil. Največ poseka lubadark je bilo 2020 v višjih legah Fužinskih planin, na osrednjem delu Jelovice in na prisojnih pobočjih Pokljuke. Močno preseneča, kako so bili podlubniki uničujoči na 1100 – 1500 m nadmorske višine.

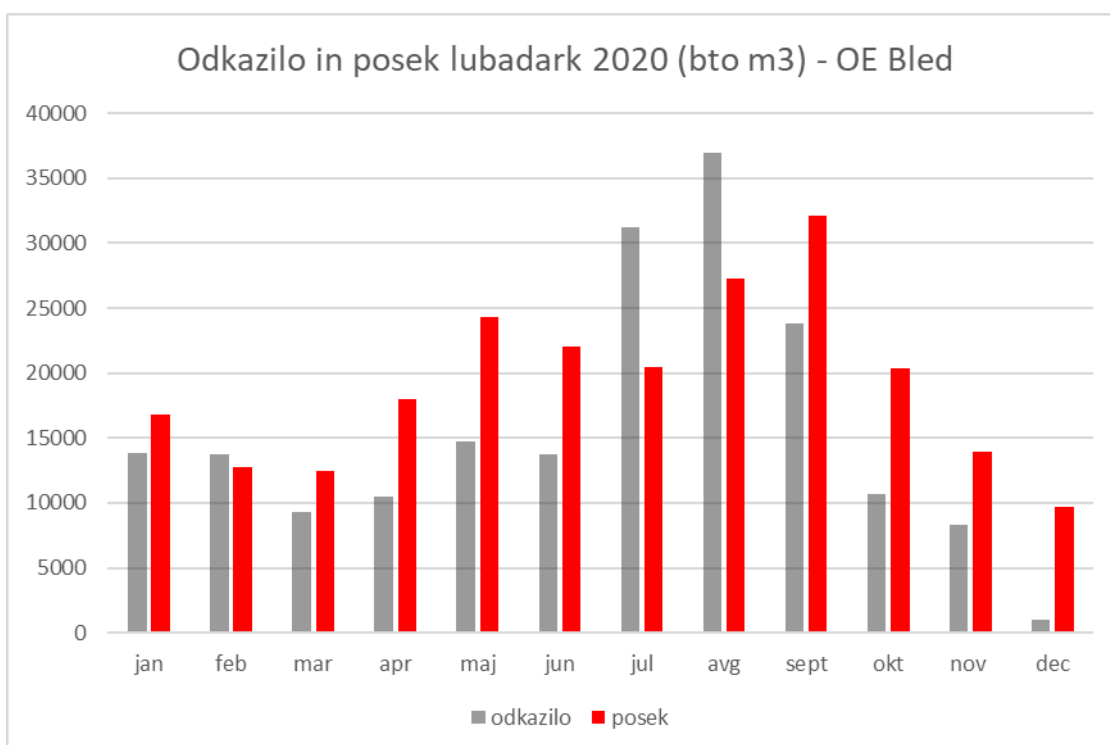
Dejavniki, ki učinkujejo na umirjanje gradacije:

- dolžina gradacije – saj traja že 6 let od poletja 2015.
- naletnega materiala na najbolj ogroženih območjih s čisto smreko in karbonatno podlago zmanjkuje.
- odzivni čas pri sanaciji lubadarskih jeder se je zlasti v letu 2020 močno skrajšal.
- začasna skladišča lesa so bila strogo regulirana in manj številna kot prejšnja leta.
- suha zima brez snega 19/20 je omogočila praktično celoletno izvedbo sanacije.

Dejavniki, ki generirajo gradacijo podlubnikov:

- Pogosti razpršeni vetrolomi, ki vedno znova omogočajo ugodne pogoje za razvoj novih generacij podlubnikov
- Težko dostopni objekti, kjer je možno le žično spravilo, npr. Fužinske planine, Za Liscem
- Nizka odkupna cena, kar marsikje pomeni, da je strošek poseka in spravila enak odkupni ceni.
- Močno semenenje smreke v 2020

Gospodar enota	Saniranih Lubadark 2020 (m ³)	Index 20/19	Število režastih pasti	Ogolela površina 2020 (ha)	Naravna obnova (ha)	Potrebna sadnja (ha)
Not Boh	40 370	83	2	62	60	2
Jelovica	55 644	31	19	70	66	4
Mežakla	13 621	48	25	20	18	2
Pokljuka	11 481	65	16	17	17	0
Kr gora	7 130	129	15	8	8	0
Jesenice	17 019	83	11	25	24	1
Žirovnica	1433	76	5	0	0	0
Rad LB	1618	58	11	1	1	0
Rad DB	10 158	38	21	15	15	0
Bled	14 992	57	17	22	21	1
Bohinj	56 666	110	22	83	82	1
SKUPAJ 2020	230 134	56	164	323	312	11
Poprečje 2020	20 920	56	15			

Do poletja je bila količina novih lubadark obvladljiva, od julija do septembra je bilo dnevno odkazanih 1000 – 1500 m³ lubadark. Pohvalen je zelo hiter odziv lastnikov in sprotno pospravilo ter odvoz.

Nova dognanja opozarjajo tudi na pomen pravočasnega odvoza kupov zimskih lubadark ter na nevtralizacijo lubja na začasnih skladiščih. Večina podlubnikov namreč prezimuje prav v odpadlem lubju in v lubju lubadark.

Nalet in redukcije:

Ploščate kontrolno lovne pasti postavljajo in praznijo zaposleni v ZGS. Skupaj smo imeli v gozdnem prostoru postavljenih 164 ploščatih režastih pasti (vir e-varstvo). Večina pasti je bilo aktivnih od maja do septembra. V poprečju je bila vsaka past izpraznjena petkrat. Tudi lastniki in upravljalci žag in lesnih skladišč so imeli na 21 lokacijah 26 pasti. Preko leta smo izdali 4 pozitivna soglasja za začasna skladišča. Zavrnilo smo 3 vloge.

Spomladi je bilo aktiviranih 296 lovnih dreves, ki so bila hitro in dobro zasedena in pravočasno odpeljana – revir Mežakla in GGE Pokljuka. Večje količine sečnih odpadkov blizu ceste so se mlele. Učinek nevtralizacije je bil slabši, saj so se večkrat mleli že nekaj tednov stari lesni ostanki.

V nižini so se prvi hrošči v režastih pasteh pojavili sredi aprila. Nalet je bil preko leta poprečen. Opazen je bil močan nalet v Zgornje Savski dolini. Problem je v jedrih lubadarja v Italiji takoj čez mejo: tam mine od odkritja do sanacije podlubnikov več mesecev.

Odkupna cena svežih lubadark je bila okoli 40 evrov, cena celuloze 20 evrov.

Na pobočjih med Belco in Srednjim vrhom v Karavankah se vsakoletno pojavljajo žarišča velikega borovega strženarja (*Tomicus piniperda*) Večina jih je v varovalnem gozdu, nekaj pa tudi v gospodarskih gozdovih.

Prisoten je bil tudi bukov lubadar.

Na Pokljuki je revirni gozdar našel orjaškega smrekovega ličarja: *Dendroctonus micans*.

GIS je imel v Karavankah in na visokih planotah pasti za ulov dvojnozobega smrekovega lubadarja (*Ips duplicatus*). Ulova ni bilo.

Na Brezovici so imeli pasti za ulov brezovega krasnika (*Agrilus anxius* Planipennis)

1.1.2 Vetrolom (65 680 bto m³)

V letu 2020 je bilo več vetrolomov: 5. februar, 30. avgust, 15. september...

Največ je podrl veter konec avgusta- takrat je podiralo tudi v vrtincih in pasovih. Vsi ostali vetrolomi so bili zelo razpršeni: poleg smreke je podiralo tudi listavce, ki so bili obloženi s semenom. Vetrovi so podirali tudi jelke in listavce, ki so ostali na lubadarskih jedrih po odstranitvi smreke.

1.1.3 Snegolom (3266 bto m³)

Največ škode je povzročil moker sneg, ki je zapadel 12. oktobra, ko je bilo listje še popolnoma zeleno, krošnje pa so bile dodatno obremenjene s semenom. Nenavadno je, da je v strukturi poseka snegoloma kar 70% listavcev.

1.1.4 Poškodbe zaradi gozdarske dejavnosti in gozdni red

Ob sanaciji velikih količin sanitarnih pripadkov je prišlo pri transportu lesa v času namočenosti zaradi majhne nosilnosti gozdnih tal do prevelikih poškodb tal. Na srečo je bilo v letu 2020 precej obdobje suhega vremena. Zbita tla pomenijo slabo plodnost (tla niso zračna). Težki stroji poškodujejo korenine, kar oslabi mehansko in biološko stabilnost, pomeni pa tudi stalna mesta za vdor gliv, ki začnejo pri stoječem lesu z razkrojem lesa v spodnjem hlodu. Hitro, nepazljivo delo povzroča tudi poškodbe debel stoječih dreves ob vlakah, rampnih prostorih in žičnih linijah.

Strojna sečnja se po sestojih pomika po gosti mreži sečnih poti. Te nimajo statusa prometnice, tako da tla po sečnji ne smejo biti poškodovana. Zaščito tal dosežemo z debelim slojem nastilja iz vej ali z delom v zmrznjenem. V primeru razmočenosti tal so premiki izven cest in vlak (razen po velikih nepomlajenih posekah) prepovedani.

Druga šibka točka je izdelava gozdnega reda. Izvajalci so hiteli z gozdno proizvodnjo in odvozom lesa – gozdni red, ureditve vlak, cest in rampnih prostorov pa so ostajali neizvedeni. Gozdni red je poleg pravočasnega pospravljanja poškodovanega drevja zelo pomemben element, ki lahko pospeši ali zavre gradacijo podlubnikov. Pravočasen odvoz hlodovine je bil značilno hitrejši kot v letu 2019.

Nesanirane gozdne vlake in ceste se lahko ob neurjih spremenijo v hudournike, povzročajo zemeljske plazove ali zajezijo vodotoke. Neurejene vlake na erodibilnih tleh so lahko izvor zemeljskih plazov in vodnih erozij. Grajene vlake v strmih pobočjih so lahko vir erozije in padajočega kamenja. Težki traktorji ob neugodnem vremenu na vlakah pustijo tako globoke in široke kolesnice, da onemogočajo nadaljno uporabo lažje tehnologije.

1.1.5. Divjad (parkljarji)

Naravna obnova in razvoj sonaravnega gozda sta zaradi divjadi rahlo motena na okoli 7000 ha. Številčnost srnjadi je zaskrbljujoča le na posameznih lokacijah, bolj pa so moteče velike populacije jelenjadi na platojih in pobočjih Pokljuke, Jelovice, Mežakle in v delu Karavank. Populacije jelenjadi zaradi visokega odstrela stagnirajo, a so visoke. V višjih legah pomeni jelen prehransko konkurenco gamsu. Velike populacije povzročajo največjo škodo, kadar se zaradi visokega snega v hribih zberejo na majhnem arealu ob rekah in potokih (Sava Bohinjska, Dolinka, Radovna). Velike škode povzročijo tudi, ko jih sneg naenkrat preseneti na visokih planotah, kjer ulete živijo in se prehranjujejo v letvenjakih in drogovnjakih. V letu 2020 se je na območju pojavilo tudi več volkov.

Obsežne goličave, ki so zaradi ujm nastale v zadnjih letih so pripomogle k povečani ponudbi hrane za parkljarje. Kljub obširnim goličavam pa je objedenost mladja v primerjavi z ostalo Slovenijo zelo visoka. Za divjad je moteč dejavnik hrup gozdne proizvodnje, saj stroji brnijo praktično 7 dni v tednu od zore do mraka.

Objedanje vršičkov: je vezano na mladovja in pomlajence. Najbolj prizadeta so prisojna pobočja Pokljuke, toplejša obrobja vseh treh visokih planot in Radovljiška ravnina. Najmočneje so objedene minoritetne drevesne vrste in tiste, ki jim v dolgoročnih ciljih namenimo več pozornosti (plemeniti listavci, jelka). Za zaščito vršičkov v zimskem času izvajamo jesenske premaze vršičkov sadik in naravnega najbolj ogroženega jelovega mladovja.

Obgrizanje debelc: vezano je na letvenjake in drogovnjake. Največ obgrizanja je na visokih planotah in vznožjih Jelovice, Mežakle, Pernikov ter Pokljuke. Jelka skoraj nikjer ni varna pred objedanjem in obgrizanjem. Obgrizanj je vedno več tudi v Zgornjesavski

dolini. Ponekod je obseg poškodb tak, da pri načrtovanju in izvajanju ukrepov komaj še najdemo perspektivne zdrave osebkke plemenitih listavcev, mehkih listavcev, hrasta in jelke. (rastišča jelovih bukovij, acidofilnih bukovij)

Lupljenje: Zaenkrat še na manjše lokacije omejen pojav na Jelovici in Pokljuki ter ob vodotokih. Pri macesnu je zelo uničujoče drgnenje stebelc, ki ga spomladi povzroča srnjad.

1.1.6. Gozdna paša

V alpskih predelih ima tradicijo planinska paša. Živina je na planinah in v gozdovih od srede junija do srede septembra. Zakon o gozdovih gozdno pašo prepoveduje, Pravilnik o varstvu gozdov pa dopušča možnost paše v slabših gozdovih, kjer ekološke ali socialne funkcije niso izjemno poudarjene. Lastnik gozda lahko poda prošnjo, da se gozdna paša opredeli v podrobnem načrtu. Ob vseh izpolnjenih pogojih se izdelata podrobni načrt, ki pašo na določeni površini gozda pod pogoji dovoljuje.

Površina ogroženega gozda in gozdnega prostora zaradi paše je okoli 1500 ha. Najbolj obremenjeno s pašo goveje živine je področje Pokljuke, kjer so živina in tropi drobnice konec poletja prisotni v gozdovih v širši okolici planin in rovov. Na pobočjih Karavank je na okoli 400 ha gozdov prisotna paša drobnice

Kriteriji subvencioniranja planinske paše so ostri in ARSKTRP izvaja kontrole izpolnjevanja zahtev. Na račun teh kontrol (obremenitev GVŽ/ha, površina in ograjenost pašnikov) se je izboljšala preglednost rabe zemljišč (pašnik/gozd).

V drugi polovici pašne sezone, ko razpoložljivega travinja na planinah zmanjkuje je problem gozdne paše najbolj izrazit. V letu 2020 je Nadškofija Ljubljana kot lastnik gozdov na Pokljuki skušala na podlagi dogovorov regulirati gozdno pašo, vendar brez večjega uspeha.

Dolgoročne posledice gozdne paše so vidne v okolici planin, kjer najdemo večji delež rdeče trohnobe.

Vida Papler-Lampe